

Sygn. akt VI Gz 221/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) S.A. z/s w Z.

przeciwko: (...) Sp. z o.o. - S.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na zarządzenie Przewodniczącego Sądu Rejonowego w Przemyślu V Wydziału Gospodarczego z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt V GC 243/12 upr

postanawia: uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 21 lutego 2013r. Przewodniczący Sądu Rejonowego Sądu Gospodarczego w Przemyślu zwrócił pozew.

W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia wskazał, że powód skierował pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu elektronicznym. W dniu 05.07.2012r Sąd Rejonowy w Lublinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym(k- 12).Postanowieniem z dnia 25 lipca 2012r. Sąd Rejonowy w Lublinie uchylił w/w nakaz zapłaty na zasadzie art. 505³⁴ kpc w zw. z art. 502¹par 1 kpc i art. 499 pkt.4 kpc i przekazał rozpoznanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Przemyślu (k- 19). Następnie przewodniczący wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez przedłożenie odpisu pozwu w 2 egzemplarzach na urzędowym formularzu wraz z pełnomocnictwem, dowodów wymienionych w pozwie i uzupełnienia opłaty sądowej od pozwu w kwocie 53 zł. Powód powyższe braki uzupełnił w terminie oprócz wniesienia w/w opłaty sądowej. Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie uścił przedmiotowej opłaty argumentując, że nie ciąży na nim obowiązek uiszczenia opłaty od pozwu, albowiem pozew został złożony zgodnie z przepisami dotyczącymi elektronicznego postępowania upominawczego powołując się w tym zakresie na uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego i innych ustaw (druk sejmowy nr 859).

Przewodniczący Sądu Rejonowego w Przemyślu V Wydziału Gospodarczego

w dniu 21.02.2013 r wydał zarządzenie o zwrocie pozwu.

W obszernym uzasadnieniu powyższego podano, że stwierdzenie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym zamyka to postępowanie w całości, a sprawa jest dalej rozpatrywana

wedle przepisów odpowiednich dla danego postępowania. Skoro przewodniczący uznał, że sprawa będzie rozpoznawana w postępowaniu zwykłym został zobowiązany do zbadania czy pozew pełni niezbędne wymogi, jakie ustawa wprowadza dla danego typu postępowania. Dotyczy to także opłaty sądowej od pozwu. W ocenie Sądu Rejonowego regulacji wprowadzającej elektroniczne postępowanie upominawcze nie można nadać pierwszeństwa w stosunku do pozostałych przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Według Sądu w takich sytuacjach nie znajduje także zastosowania art. 130³ kpc, który to zawiera katalog zamknięty przypadków, w których mowa o powstaniu obowiązku uiszczenia lub uzupełnienia opłaty w toku postępowania.

Sąd Rejonowy wyraził także swoje stanowisko i zarazem ocenę argumentacji dotyczącej powyższej kwestii, zawartej w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 9 stycznia 2009r. wprowadzającej dział VIII „Postępowanie elektroniczne”, w którym to wyrażone zostało zapatrywanie, by opłata

w wysokości 1/4 nie była uzupełniana po stwierdzeniu braku podstaw do wydania nakazu zapłaty. Takie zapatrywanie mogłoby zdaniem Sądu doprowadzić do sparaliżowania XVI Wydziału Sądu Rejonowego w Lublinie, albowiem wnoszono by tam wszystkie pozwy, skoro następnie w przypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty sąd właściwy nie mógłby żądać opłaty uzupełniającej od pozwu. Stanowiłoby to zagrożenie dla interesów majątkowych Skarbu Państwa, a ustawodawca takiego działania by nie zaaprobował.

Na koniec powołał się na stanowisko Sądu Okręgowego w Rzeszowie, jakie

zostało przedstawione w uzasadnieniu postanowienia z dnia 12.03.2013r, sygn. akt VI Gz 43/12.

Powyższe zarządzenie zostało zaskarżone zażaleniem powoda, który wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił powyższemu orzeczeniu naruszenie przepisów:

- art. 19 ust 2 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 28 i 18 ust. 1 z dnia 28 lipca 2005r poprzez ich błędną wykładnię skutkującą wezwaniem powoda o uiszczenie opłaty uzupełniającej w kwocie 53,00 zł, podczas gdy powód uiścił opłatę od pozwu wniesionego w elektronicznym postępowaniu upominawczym w kwocie 47 zł, która z mocy ustawy stanowi czwartą część opłaty i wobec założeń ustawodawcy jest opłatą stałą i niepodlegającą uzupełnieniu po skierowaniu sprawy do rozpoznania przez sąd właściwości ogólnej,

- art. 505³⁷ par 1 kpc poprzez jego błędną wykładnię skutkującą zwrotem pozwu wobec przyjęcia, iż z powyższego przepisu wprost wynika konieczność

wezwania powoda do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu wniesionego

w elektronicznym postępowaniu upominawczym po przekazaniu sprawy w przypadkach wskazanych w art. 505³³, 505³⁴, 505³⁶ kpc, podczas gdy w powyższym trybie podlegają jedynie uzupełnienia braki formalne pozwu,

- art. 505³⁷ par 1 kpc w zw. z art. 130 par 1 kpc oraz art. 165 par 1 i 2 kpc w zw. z art. 112 kc ze względu na nieuzupełnienie braków formalnych pozwu w terminie pomimo, że powód uzupełnił wymagane braki z zachowaniem terminu

7 dni.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód podjął polemikę z argumentacją przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Podkreślił, że

w przypadku przekazania sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego do postępowania zwykłego brak jest przepisów mogących stanowić podstawę do żądania uiszczenia przez powoda uzupełniającej opłaty od pozwu.

Ponownie powołał stanowisko sformułowane w uzasadnieniu rządowego projektu zmian ustawy – Kodeks Postępowania Cywilnego; ponadto dokonując analizy treści art. 505³⁷ kpc i 370 kpc, 398⁶ par 2 kpc skarżący wysnuł wniosek ,że ustawa Kodeks Postępowania Cywilnego jednoznacznie rozróżnia pojęcie braków formalnych pisma procesowego od braku wymaganej opłaty sądowej .

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie jest jedynie zasadne o tyle ile wnosi o uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

Sąd Okręgowy w tym składzie podziela stanowisko , które zostało wyrażone przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie przywołanym przez Sąd Rejonowy postanowieniu z dnia 12.03.2012r, sygn. akt VI Gz 43/12 nota bene dość szczegółowo w uzasadnieniu wydanego zarządzenia , ale jedynie w tej części , która jest zgodna z argumentami powołanymi poniżej.

Sąd Okręgowy aprobuje pogląd przedstawiony w/w postanowieniu Sądu

Okręgowego z dnia 12.03.2012r w tym zakresie , iż w razie przekazania sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego do postępowania zwykłego (czy odrębnego) zachodzi konieczność sprawdzenia przez przewodniczącego nie tylko braków formalnych pozwu sensu stricto, ale także braków fiskalnych, i wezwanie do uzupełnienia opłaty sądowej od pozwu – zgodnie z przepisami regulującymi typ postępowania, w którym sprawa będzie rozpoznana.

Nie sposób zgodzić się w tym zakresie ze stanowiskiem literatury

(K. Jasińska komentarz do art. 505³⁷ kpc, Lex Polonica 2010; Anna Miś, postępowanie po przekazaniu sprawy przez e-sąd, Iustitia 4/2011, str. 221),

a także uzasadnieniem projektu do ustawy wprowadzającej postępowanie elektroniczne, gdzie wyrażono zapatrywanie, aby pobrana w wysokości 1/4 części opłata od pozwu w postępowaniu elektronicznym nie była uzupełniana po stwierdzeniu braku podstaw do wydania nakazu zapłaty. Za powyższym przemawia kilka argumentów.

Po pierwsze już z literalnej wykładni art. 505³³ kpc i art. 505³⁷ kpc wynika, że po przekazaniu sprawy we wskazanych tam przypadkach do sądu właściwego kończy się postępowanie elektroniczne. Przewodniczący ma zatem obowiązek zbadać pozew pod względem formalnym i zarządzić w jakim postępowaniu sprawa będzie rozpoznawana. Analogiczna sytuacja zachodzi w przypadku stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Przewodniczący wydając zarządzenie podejmuje decyzję w jakim postępowaniu sprawę rozpozna – czy w postępowaniu upominawczym czy zwykłym, jednocześnie wzywając do uzupełnienia opłaty sądowej od pozwu. W tej materii tutejszy Sąd wypowiedział się niejednokrotnie, powołując się przy tym na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2009r., III CZP 143/08, OSNC 2009/12/164. Ocena przewodniczącego w jakim postępowaniu dana sprawa będzie rozpoznana obliguje go do nadania sprawie dalszego biegu. Innymi słowy powierzony przewodniczącemu obowiązek nadania sprawie dalszego biegu - de facto w sprawie w której pomimo wniosku powoda nie wydano nakazu zapłaty – mieści w sobie konieczność sprawdzenia, czy pozew jest opłacony prawidłowo. W powołanej powyżej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że pozew w postępowaniu nakazowym podlega wprawdzie zaniżonej opłacie (tak jak pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym) jednakże ulga ta przestaje obowiązywać w przypadku stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Po drugie w komentowanym przepisie jest mowa o uzupełnieniu braków formalnych pozwu oraz uzupełnieniu pozwu. Słusznie zauważa w komentarzu do art. 505³⁷ kpc M. T., że zasada pełnej kontynuacji postępowania po przekazaniu sprawy do sądu właściwości ogólnej oznacza, że pozew podlega uzupełnieniu w zakresie braków formalnych z art. 187 § 1 kpc oraz art. 126-128 kpc w zw. z art. 130 § 1 kpc. Z treści art. 126² kpc wynika jednak wprost, że Sąd nie może

podjąć żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata. Prawidłowa opłata sądowa jest zatem niezbędna do nadania sprawie dalszego biegu.

Reasumując należy przyjąć, że ustawowe zwolnienie od $\frac{3}{4}$ opłaty od pozwu dotyczy tylko przyjmowania pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Nie rozciąga się ono natomiast na dalszy etap postępowania, co dodatkowo uzasadnia zmiana przepisu 505³⁷ kpc, obowiązująca od dnia 6 lipca 2013r. (Ustawa z dnia 10.05.2013r, o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. nr 43, poz. 296 z 2013r) gdzie ustawodawca wprost zaaprobował taką praktykę sądów dokonując zmiany treści art. 505³⁷ par 1 jednoznacznie precyzując, że „...przewodniczący wzywa powoda (...), a po przekazaniu sprawy na podstawie art. 505³³ par 1 oraz 505³⁴ par 1 dodatkowo

do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu – w terminie dwutygodniowym od daty wezwania pod rygorem umorzenia postępowania.(...)”

Jednakże wydane zarządzenie zdaniem Sądu nie odpowiada prawu, gdyż

przywołane orzeczenie Sądu Okręgowego zapadło w innym stanie faktycznym, albowiem w tamtej sprawie Sąd Rejonowy w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty, zaś w niniejszej sprawie nakaz zapłaty został wydany, a dopiero później uchylono go na podstawie art. 505³⁴ par 1 kpc i sprawę przekazano do Sądu Rejonowego w Przemyślu.

W związku z tym należy w pierwszym rzędzie podnieść iż, w niniejszej

sprawie podstawą uzupełnienia pozwu było art. 505³⁷ kpc czego wyraz dał również Sąd Rejonowy wzywając powoda o uzupełnienie pozwu pod rygorem umorzenia postępowania (k- 24). W niniejszej sprawie podstawą przekazania sprawy do Sądu Rejonowego był art. 505³⁴ par 1 kpc. W związku z tym wypada podnieść, że stosownie do art. 505³⁷ § 1 kpc (w brzmieniu obowiązującym z daty wniesienia pozwu) po przekazaniu sprawy w przypadkach wskazanych w art. 505³³, 505³⁴ oraz 505³⁶ przewodniczący wzywa powoda do usunięcia braków formalnych pozwu oraz uzupełnienia pozwu, w sposób odpowiedni dla postępowania, w którym sprawa będzie rozpoznana - w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania. W przypadku nieusunięcia braków formalnych pozwu sąd umarza postępowanie.

W tej sytuacji pozostaje do rozważenia, która z podstaw do zakończenia postępowania jest właściwa; umorzenia - wynikająca z art. 505³⁷ § 1 kpc czy zwrotu z art. 130 par 2 kpc. W literaturze wyrażono stanowisko, że należy w takim przypadku umorzyć postępowanie z powodu nieusunięcia braków formalnych pozwu (A. Miś „Postępowanie po-elektroniczne, czyli dylematy sądu właściwego po przekazaniu sprawy z EPU” [w:] A. Miś, E. Dolata, M. Uliasz „Postępowanie po przekazaniu sprawy przez e-sąd” – Kwartalnik SSP „Iustitia” nr 4/2011 str. 220) z uzasadnieniem, że najpierw badaniu podlegają braki formalne.

W uzupełnieniu tej argumentacji J. M. – (...) wskazuje: „... w odniesieniu do spraw rozpoznawanych w postępowaniach odrębnych w pierwszej kolejności zastosowanie znajdują przepisy normujące określone postępowanie odrębne, a dopiero w przypadku braku regulacji specjalnej ogólne przepisy o procesie. Oznacza to zatem, że pierwszeństwo zastosowania należy do art. 505³⁷ § 1 kpc. Co więcej, usunięcie braków formalnych stanowi warunek sine qua non przejścia postępowania do dalszych faz; póki braki formalne nie zostaną usunięte, ustawodawca umożliwia sądowi jedynie wydanie decyzji o umorzeniu postępowania z powodu nieusunięcia tych braków.”

(J. M.- (...) „Umorzenie postępowania po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego – uwag kilka” Mon. Prawn. 14/2012). Sąd Okręgowy w pełni podziela powyższą argumentację i przyjmuje ją za własną.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy przy ponownym rozpoznaniu niniejszej sprawy weźmie pod uwagę naprowadzone powyżej okoliczności

i wyda orzeczenie zgodne z treścią art. 505³⁷ par 1 kpc.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd, na podstawie art. 505¹² par 1 kpc w zw. z art. 505¹³ §1, 2 kpc orzekł jak w sentencji postanowienia.

Z:

1. odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. powoda;
2. po nadejściu zwrotnego potwierdzenia odbioru akta sprawy przekazać SR Sądowi Gospodarczemu w Przemysłu.